

Entrevista a
Montserrat i Albert
Rodríguez Roig,
membres delegats del
projecte a Barcelona.

<http://www.revistafusion.com/2001/noviembre/ong98.htm>

Imagina un barri en el qual cada veí posa les capacitats i el temps que té a la disposició dels altres. Pensa en un lloc on s'intercanvia temps per temps, sense importar l'activitat que facis. El somni porta dècades de pràctica a Itàlia i al nostre país funciona des de fa tres anys a Barcelona, que ja ha posat en marxa un banc del temps a gairebé tots els districtes.

—El vostre sistema recorda la permuta utilitzada fa segles, per què hi torneu?

—Perquè pensem que és una forma de recuperar les relacions entre veïns, de recuperar aquesta confiança i ser una mica més solidaris.

Sempre que no s'utilitzi com a substitut d'un lloc de treball, per què no es pot mantenir un sistema de relacions entre veïns?

—Per què, per aconseguir solidaritat i autèntica relació entre les persones, cal eliminar els diners de l'equació, com demostreu al banc del temps?

—Precisament perquè la solidaritat i les relacions no són coses que s'hagin de pagar. Han d'estar a l'abast de qualsevol, i qui no disposa de temps, per poc que sigui?

—Per una hora de feina un advocat i una persona que cuida nens no cobren el mateix, però al banc del temps la dedicació de cadascú té el mateix valor. La societat encara valora la gent pel que té i no pel que és?

—Sí, malauradament, però volem trencar amb això i demostrar que tot-hom val el mateix tingui el que tingui, sigui d'on sigui. La moneda que fem servir és el temps, amb independència de la tasca que es faci.

—La gent recorre al banc del temps perquè necessita una sèrie de serveis que li surten barats o perquè confia que és una bona idea i vol donar-li suport?

—Una gran majoria ho fa per sentir-se útil amb els altres veïns i alhora rebre ajuda en petites tasques que, per manca de temps, són de vegades un problema.

Una altra part és pel fet de sentir-se acompanyats, per conèixer millor la gent que l'envolta. Tenim la intenció que no es converteixi en tema de valoració econòmica.

La fórmula de la permuta

abans de llegir, contesta...

- 1 Has sortit alguna vegada de casa sense diners?
- 2 Avui dia són indispensables els diners per viure?
- 3 Has comprat alguna vegada un producte a la persona que l'ha fabricat directament?
- 4 Penses que és just que el mateix producte valgui més car segons el lloc on es compra?
- 5 Et sembla que la persona que fabrica un producte és la que fixa el preu de venda?
- 6 Consideres que fas feines que no estan reconegudes com a tals?
- 7 És just que persones que fan la mateixa feina cobrin sous diferents?
- 8 Hi ha feines que han d'estar millor remunerades que d'altres?
- 9 El teu temps d'oci et suposa, la majoria de les vegades, gastar diners?

vocabulari de l'intercanvi

Prosumidor

És la persona que alhora és productora i consumidora de béns i serveis.

Crèdits (no-dine, iris, foros, olmos, cacaus...)

Són els no-diners, l'eina d'intercanvi a la societat de la permuta. Tenen un valor establert per la comunitat. No s'hi pot especular.

Permuta

Intercanvi de béns i/o serveis entre dues persones.

Permuta multirecíproca

Intercanvi de béns i/o serveis que es porta a terme sense cap presència de diners, a través d'uns vals anomenats crèdits.

Banc del temps

Sistema d'intercanvi que té com a eix el temps. Les persones intercanvien serveis per hores.

Intermón
Oxfam

Una mica d'història

Fins que van aparèixer els diners, la permuta va ser una pràctica comuna entre els homes. S'assegura que els babilonis van ser els que fa quatre mil anys van començar a fer servir la noció de moneda. Fins aleshores, amb els pobles veïns pagaven i cobraven els deutes amb arròs, blat de moro, bous o cassoles de bronze. I a la zona on ara hi ha Etiòpia utilitzaven pebre i sal.

El naixement mític de la **moneda és atribuït a la necessitat de trobar un mateix denominador per neutralitzar les disparitats i inconvenients de la permuta.**

Durant la gran depressió del 1929 van sorgir als Estats Units prop de 400 associacions de permuta; l'Europa de l'escassetat a la postguerra també va conèixer aquestes experiències. L'aparició contemporània d'aquesta forma d'intercanvi es troba doncs lligada a situacions límit, en què, ja sigui per una recessió o per una situació de guerra, no n'hi ha prou amb la moneda circulat per fer front a les transaccions normals en una societat.

Durant la Guerra Civil Espanyola comunitats anarquistes establertes a Aragó i a Catalunya van sobreviure fins i tot un any sense paper moneda.

La situació actual

La desocupació i la manca d'oportunitats han fet que **unes 320.000 persones s'aboquin en els més de 400 clubs de permuta que hi ha a tot el país.** Un càlcul de la Xarxa Global de la Permuta assegura que mobilitzen **un valor simbòlic de 400 milions de pesos l'any.** Tota una economia paral·lela lluny del registre oficial. La gent intercanvia productes elaborats per ells mateixos o adquirits, usats i nous, barats i cars, serveis i també experiències personals de supervivència, d'aquelles que tenen lloc en el context de la crisi.

Aquesta pràctica solidària també funciona en altres països. El prestigi i l'efectivitat de la Xarxa van fer que els convidessin a molts llocs per implementar sistemes semblants. L'Uruguai, el Brasil, Xile, l'Equador, Colòmbia, Hondures, el Canadà, Holanda i el Japó, entre d'altres, han agafat elements d'organització de la Xarxa. D'altres, com Mèxic, tenen bitllets anomenats Tequio i també Tlaloc; al Canadà hi ha els LETS (Local Employment and Trade System), que també s'utilitzen a Austràlia, Nova Zelanda, Anglaterra i els EUA. A Nova York s'utilitzen els Ithaca Hours i a França s'utilitzen els SEL (Système d'Emploi Local). A Suïssa, Alemanya i Holanda tenen sistemes semblants.

Consideracions sobre la permuta

Però la permuta també deixa veure que té costats fal·libles. "Moltes vegades compres per comprar, tens els crèdits i cal fer-los circular i aleshores acabes emportant-te a casa coses que mai no hauries comprat amb pesos", diu la Marta, pintora i artesana de la Boca que va sovint a la Bernalesa i que, mitjançant crèdits, va anar al pedicur i a la perruqueria. El valor del crèdit sembla una miqueta irreal i per això la gent vol desfer-se'n de pressa. Així es generen compres compulsives que amb pesos no s'haurien fet. Alguns crítics del sistema assenyalen que la permuta amb crèdits reproduceix la mecànica capitalista, on el crèdit fa el paper dels diners i el consum manté viu el sistema.

CRÓNICA, El Mundo. Diumenge, 12 de maig de 2002. Número 343

<http://www.elmundo.es/cronica/2002/343/1021278117.html>

La Bernalesa és el primer centre del que avui és la Xarxa Global de la Permuta (RGT són les sigles que té en castellà). Ara s'ha convertit en el node (sinònim de mercat per a l'intercanvi o fira) més important del país, una nau immensa que als anys setanta va ser una fàbrica tèxtil pròspera amb més de 15.000 treballadors i que des de fa mesos s'erigeix com el model d'una economia que parla, no de diners ni d'especulació, sinó d'intercanvi, d'autoestima, autoconfiança i suport mutu.

Sonia Fernández, 41 anys, és la coordinadora del node de Bernal, amb 7.500 socis i un circulat de 500.000 crèdits per fira. "L'experiència personal em diu que al mercat formal, una dona de 35-40 anys com jo no troba sortida laboral, per més que tin-

gui estudis. Jo sóc mestra però no trobava un lloc de treball. Ara la permuta em permet treballar fora de casa, pagar-li amb crèdits a una persona que renta, planxa i neteja casa meva. Tinc una filla de 20 anys que és a la universitat i un fill de 17, Gastón, que col·labora amb la xarxa carregant dades a la base i guanya els seus calefons amb l'intercanvi. Aquesta és la meva vida; em dona vida."

El doctor Fernández és pediatre a la zona de Wilde. Més que la necessitat va ser la voluntat de participar-hi la raó per apropar-se a un dels clubs de la zona. Té la consulta oberta a la permuta el divendres al vespre. "Que què vaig rebre a canvi? He pintat la cuina de casa, vaig contractar un jardiner, sé que hi ha lampistes i electricistes que accepten crèdits i compro dolços casolans que li agraden a la meva dona."

L'Augusto i la Claudia són jubilats. Tenen tres fills i cinc néts. Viuen a la zona Nord de Buenos Aires i van al club de permuta de Berutti i Coronel Díaz, una zona de classe mitjana alta on va arribar també "la mishiadura". "Anem fent, ens les hem de compondre com podem, però cada cop anem més justos. Lloguem una finca de cap de setmana a General Rodríguez i hi tornem amb ous, carbasses i enciams. Amb els crèdits ens donem alguns gustos: un massatge, pastissos per al diumenge i també menjar preparat", explica la Claudia, una senyora elegant de cabell blanc. "Cosos que al carrer ens costarien el doble!", afirma el seu marit, un afable senyor de gorra i jaqueta impecables.

Al Julio li van robar el camió amb què feia els repartiments de mercaderia, va entrar en una gran depressió i es va engreixar 50 quilos. Una de les coordinadores del club l'hi va portar per col·laborar en l'organització i avui

és una altra persona. "El meu salari el rebo en crèdits; a casa meva no hi ha diners perquè visc amb ma mare, que és jubilada, i cobra en patacons amb els quals paguem els impostos i alguna cosa més. O sigui que he de proveir-me de tot a la permuta. Que si em fa ràbia?... No em queda cap altra sortida."

Entrevista amb Carlos Alberto de Sanzo, fundador de la Xarxa Global de l'Intercanvi, 1 de maig de 1995, El Periódico, 29-5-02

—Com va començar tot plegat?
—Fa quinze anys vam fundar el programa d'Autosuficiència Regional, una organització d'ecologia aplicada a l'aprofitament dels recursos menyspreats. Recordo que vam fer un curs sobre com criar cucs californians per reciclar les escombraries domèstiques. Un dia ens vam preguntar: per què no es poden aplicar conceptes ecològics a l'economia?...

...Vam organitzar una nova economia sobre la base que tots participessin en un joc amb igualtat d'oportunitats. El *Monopoly* em va inspirar el primer club de canvi. Una taula rasa, vals de canvi i dotze regles que van acabar en tres.

—Repassem les tres regles:

—Primer, no excloures ningú, encara que faci trampes. Segon, que la moneda social es distribueixi equitativament (50 crèdits per soci i any sense interès). Tercer, està prohibit canviar la moneda social per la formal...

—Com era aquell primer club?

—Vam convocar els alumnes dels tallers d'ecologia, familiars i amics al garatge de 30 metres quadrats de casa meva. Érem vint-i-tres. Cadascú va portar alguna cosa. Després s'hi van anar afegint planxadors, jardiniers, informàtics, metges...

—En quin moment van veure que se'ls escapava de les mans?

—Al cap de sis mesos de fundar el primer club, vam aparèixer a la premsa i ja no vam parar. Cada any el fenomen es duplicava. I a partir del *corralito* es va multiplicar per deu...

